

SOZD KEMIJA

Štiri obetavne naložbe

V sestavljeni organizaciji združenega dela Kemija, ki ima svoj sedež za Bežigradom, so ob pretresanju letošnjih poslovnih rezultatov ugotovili, da jih spremlja dvojnost. Dvojnost zato, ker jih ne morejo ocenjevati izven prostora in časa. Če bi ocenjevali samo številke, bi bili slabi, ker pa jih ocenjujejo v luči današnjih pogojev gospodarjenja pa so jih ocenili kot zadovoljive.

Fizični obseg proizvodnje desetih proizvodnih članic kemične stroke v ljubljanski regiji, ki jih združuje (Arbo, Belinka, Color, Donit, Helios, Ilirija-Vedrog, Jub, Melamin, Teol in Yugocryl) je bil v devetih mesecih letošnjega leta za 5 odstotkov nižji kot v enakem obdobju lani. Letos jih je pestila politika cen, ki so nekaj časa zamrznjene, zato je bil tudi dogovor z

začetka leta o njihovem 15 odstotnem povišanju, po mnenju predstavnikov sozda, »zelo mačehovski«. Pri nakupovanju surovin so bile letos na domačem trgu devize edini ključ, ki je odpiral vrata in pogojeval proizvodnjo. Delež dohodka v celotnem prihodu pada, materialni stroški rastejo, prav tako pa tudi obresti, ki so v letošnjih devetih mesecih narasle za 82,1 odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lani.

Precej si v Kemiji obetajo od izvoza, predvsem na konvertibilni trg in od svoje zamisli, da bi izboljšali stanje na področju svoje panoge – kemične zunanje trgovine, kjer je samo v Sloveniji registriranih preko 60 organizacij združenega dela. Prizadevajo si, da bi ustanovili organizacijo združenega de-

la za skupno opravljanje zunanjetrogovinske dejavnosti sozda Kemija. Tako bo v sklopu slovenske kemične industrije nastal močan zunanjetrgovinski dejavnik, ki bo s sposobnostmi stopiti ob bok sorodnim organizacijam združenega dela v drugih republikah. »Letošnja zunanjetrgovinska menjava sozda Kemija je znašala okoli 900 starih milijard, kar predstavlja zdravo izhodišče za uresničevanje tega cilja,« so povedali predstavniki sozda Kemija na tiskovni konferenci. To seveda ne pomeni ustanavljanja nove, klasične trgovinske firme, temveč preoblikovanje že obstoječih zunanjetrogovinskih dejavnikov v sozdu, ki bo izključno podaljšana roka proizvodnje. Med proizvodnimi članicami jih ima kar šest svojo zunanjetrgovinsko registracijo.

Ugodne rezultate je pokazala tudi ustanovitev interne banke, ki je od svojega nastanka – 1. julija letos – dosegla 749,8 milijonov denarnega prometa. V tem kratkem obdobju so članice sozda združile in porabile denar za likvidnostno kreditiranje članic, za prvo naložbo skupnega pomena, skupni dohodek banke pa bo po zaključnem računu razporedila med članice.

Pri sozdu Kemija imajo v teku štiri naložbe. Helios končuje prvo fazo rekonstrukcije proizvodnje umetnih smol, ki bo podvojila proizvodnjo. Odprta bo predvidoma 26. novembra letos. V Donitu bo do konca prihodnjega leta končana naložba v proizvodnjo filtrov za avtomobilsko industrijo, za katero so zbirale denar vse članice sozda in ki bo usmerjena v izvoz. Prav tako bo konec prihodnjega leta končana naložba za proizvodnjo umetnih smol v Colorju, prižgana pa je tudi že zelena luč za najpomembnejšo naložbo sozda Kemija tovarno Belinke v Lendavi, ki bo končana do konca tega srednjeročnega obdobja.

VIDA PETROVIČ

AVTOBUS S ŠTEVILKO 22

Še ena nova proga

Marsikoga bo tale vest presenetila: po načrtu Mestnega potniškega prometa bodo 25. novembra pričeli voziti avtobusi na novi mestni progi s številko 22 med Šiško in Mostami. Proga je zelo zanimiva tudi za Bežigradjane, saj bo precej skrajšala povezave s sosednjimi občinami. Opis poti začnimo v Šiški: začetek na obračališču avtobusov s številko 3 pri Litostroju, potem po Djakovičevi, Celovski in Drenikovi do Samove, kjer se začne trasa za Bežigradom. Po Samovi do Titove, tam zavije desno, nato po Linhartovi do Pokopališče v Mostah, po Smartinski, Litijski in Pesarski do postajališča proge 9, kjer bo obračališče. Brez končnih bo na 9.300 metrov dolgi progi 15 postajališč, avtobusi pa bodo vsak dan prevozili skupno 1.483 kilometrov. Vozili bodo v jutranji in popoldanski konici (od 4.55–7.55 in od 12.55 do 16.00) na deset minut, vmes in do 21. ure pa na 15 minut.

Na takojšen obvozni progi, ki mimo centra mesta povezuje stanovanjsko naselje (Štepanjsko naselje) v Mostah z industrijsko cono v Šiški, bodo avtobusi prve tri mesece vozili poskusno.

S. D.

Iskanje tržišč na tujem

V sozdu ZPS (Združeni proizvajalci strojne opreme) so se usmerili v Ameriko, Afriko in Azijo

V sozdu ZPS – Združeni proizvajalci strojne opreme, ki ima sedež v naši občini in ki združuje 23 delovnih organizacij oz. 85 odstotkov slovenske strojne industrije, letos niso preveč zadovoljni s svojimi izvoznimi rezultati. Zato se je sektor za marketing sozda ZPS skupaj z delovnimi organizacijami intenzivneje usmeril v iskanje novih izvoznih možnosti. Tako skupaj z gospodarsko zbornico Jugoslavije pripravljajo razstavo proizvodnih in prodajnih možnosti sozda ZPS v azijskih deželah, pri čemer bo Litostroj predstavil opremo za elektroenergetske objekte

oziroma hidrocentrale, medtem ko naj bi mariborska Metalna in trboveljska strojna tovarna predstavila, svoje izdelke s področja transporta in priprave premoga za termoelektrarne. Nadalje pripravljajo vse potrebne dokumente in soglasja za odprtje predstavništva sozda ZPS v Kairu, poleg tega pa se z Metalno in Iskro dogovarjajo za okrepjeno obdelavo ameriškega trga, kjer naj bi zadovoljili vse večje potrebe na področju energetike v ZDA, skupaj z Gradisom pa pripravljajo vse potrebno za ustanovitev mešane družbe v Nigeriji. V iskanje novih izvoz-

nih možnosti lahko štejemo tudi akcije za prodor na trg v Iranu, dežele jugovzhodne Afrike, pa zbiranje ponudb na področju tako imenovanih bližnjevzhodnih zalivskih držav, za rudnik in separacijo železove rude v Angoli, integralni transport v Libiji, za prodajo viličarjev v Avstrijo in nezadnje za prodajo izdelkov slovenskih izdelovalcev strojne opreme na kitajsko tržišče. Kitajska se namreč zelo zanima tako za namakalne sisteme kot za tehnologijo izdelave cevi za namakanje.

Z vsemi temi akcijami in še nekaterimi drugimi v sozdu ZPS pričakujejo, da bodo uresničili svoje načrte, s katerimi predvidevajo, da bo na izvoz odpadlo kar 30 odstotkov njihove celotne proizvodnje.

VILI GUČEK

Nove možnosti

Ustanovljena konferenca svetov potrošnikov bežigradskih krajevnih skupnosti

Prizadevanjem svetov potrošnikov po bežigradskih krajevnih skupnostih, ki jih je bilo od leta 1976 naprej iz leta v leto več, so se odprle nove možnosti širšega družbenega uveljavljanja želja kupcev in v današnjem težavnem gospodarskem položaju, tudi pravičnejšega razdeljevanja nekaterih dobrin.

Pri očitni konferenci socialistične zveze je bila ustanovljena konferenca svetov potrošnikov iz bežigradskih krajevnih skupnosti. Tiste krajevne skupnosti, ki potrošniških svetov še nimajo, jih bodo zato morale kar najhitreje ustanoviti, saj bo imel vsak svet potrošnikov iz krajevne skupnosti v konferenci po eno delegatsko mesto. Po eno delegatsko mesto bodo imeli poleg krajanov v

konferenci tudi predstavniki izvršnega sveta, občinske konference socialistične zveze, Zveze združenj borcev, mladine in predstavniki trgovinskih delovnih organizacij Mercator Grmada, Nama Ruski car, Ljubljanske mlekarne, Astra Blagovnica, Marcator Diskont, Emona Maloprodaja in predstavnik Obrtnega združenja predvsem za storitvene obrti. Na svoji prvi konstitutivni seji so člani konference izvolili Ano Mileno Gašperšič za predsednico konference svetov potrošnikov pri OK SZDL.

Koordinacijski odbor konference, ki ga sestavlja jo predstavnica konference svetov potrošnikov ter predsedniki svetov potrošnikov iz krajevnih skupnosti Urške Zatler, Brinje, Jože Štembal, Boris Kidrič,

Črnuče-Gmajna, Bežigrad-Sever ter Savsko naselje, bo opravljal predvsem povezovalno in operativno delo. Za administrativno tehnična opravila se bo konferenca svetov potrošnikov lahko obrnila na delovno skupnost občinske konference socialistične zveze.

Tako organizirani potrošniki bodo v prihodnje skrbeli za boljše založenost trgovin, za bolj smotrno razdelitev manjkajočih dobrin in tudi za bolj smotrno nakupovanje.

Prav obveščanju in izobraževanju kupcev namestijo posvetiti potrošniški sveti v prihodnje veliko pozornost. Seveda pa bodo vse lepe besede, objube in zaupanje ljudi izzveneli v prazno, če ne bodo potrošniki, ki se med delovnim časom prelevijo v proizvajalce, predvsem bili bitke za večjo proizvodnjo, da bo sploh kaj deliti in kupovati.

VIDA PETROVIČ

Vladimir Pirnat se skriva v svet »Tihote«, a človek je socialno bitje in zato se slikar vedno znova vrača k portretu.

Foto: A. D.

Slikar obrazov in veselja

Med mlajšimi slovenskimi umetniki, ki v zadnjem času stopajo na ozki oder slovenskega slikarstva, je tudi Vladimir Pirnat, naš občan, ki te dni razstavlja v galeriji Commerce v Einspielerjevi ulici.

Obiskovalca – teh je na Pirnatovih razstavah vedno izjemno veliko – pritegne prvi hip. Čeprav ji lahko očitamo, da je »natrana«, da morajo kje slike niso smiselno postavljene, pa nam nudi celovito podobo o slikarju. Srečamo se z veristično psihološkimi portreti, ki so si med seboj tako različni po tehniki in pristopu, kot smo si različni ljudje, z oči, ki jih je slikar poimenoval »Atmosferiki« in »Tihote«, ki s svojo počastno »lepoto« in »praznino« odsevajo »Jin in jang« (temno in svetlo) dvoje kozmoloških pojmov stare kitajske filozofije: jang kot moškega (nebo) in jin kot ženske (zemljo). Na Pirnatovih slikah se oboje združi v mogočen nič, ki daje slutiti novo življenje. To ni eksperiment, je globoko doživeto umetniško čustvo, ki na platno deluje tako dekorativno in ob tem nudi obilico možnosti za poglobljanje v samega sebe, v svet okoli nas...

A da bi razumeli ta težko dostopni opus, moramo spoznati njegovega ustvarjalca.

Kot otrok je doživljal hude notranje stiske, iz katerih je zbežal v svoj svet – svet osamljenosti, astronomije in barv. S starim daljnogledom je odkrival lepoto ozvezdij in meseca, to prenašal s čopičem na papir in počasi osvojil nov način izražanja – risanje.

Po končani gimnaziji je bilo logično nadaljevanje njegove poti na Akademiji likovnih umetnosti, ki jo je končal leta 1965, si pridobil nekoč zveneč naziv akademskega slikarja in se takoj podal na samostojno pot ilustratorja učbenikov in »astronoma«. Risal je, da bi se preživel ter se vse bolj poglobljal v študij astronomije in meteorologije. Rezultat tega je bila obsežna knjiga, ki jo je izdal leta 1970.

K paleti in platnom se je vračal le občasno: »Nisem imel denarja, da bi prijateljem kupil darilo za rojstni dan in tako sem jim nasikal kakšno sliko. Šele deset let po končani akademiji sem se ponovno vrnil k

slikarstvu. Začutil sem željo po barvah, po ustvarjanju, ki me je čez noč vsega prevzela.»

Ves se je zagrzel v delo. Svojo notranjost je izživel na platnih, ki se nam zde kot dekorativni elementi prostora, v bistvu pa so to filozofska dela, ki razmišljajočemu nudijo mnogo snovi.

Je pa Vladimir Pirnat tudi eden redkih slovenskih umetnikov, ki se je vrnil k portretu. Če bi si sam izbral slikarja, ki bo portretiral moje bližnje, bi sedaj, ko ni več Lojzeta Parka, izbral prav njega. Zanimivo je, da njegov portret ni šablonski, kot je to običaj pri mnogih slikarjih, ki jemljejo portretiranje kot nujno zlo. Veristična potleza Pirnatovega čopiča, ki nam kaže izjemno slikarsko tehniko in »obrotno« dovršenost, je le osnova za poglobljeno sociološko in psihološko študijo portretiranja. Pirnat svojim modelom skuša prodreti v dušo, je izluščiti in jo vsaditi v dobro vidne detaje, ki pokažejo pravi lik portretirana. Med številnimi portreti, ki jih razstavlja, velja omeniti obraze Vitomila Zupana, ki so si med seboj tako različni, kot si je ob različnih

priiložnostih v nasprotju pisatelj sam: od uživaško čutnega do politično strogega. Ne zaostaja niti podoba drugega pisatelja Branka Hofmana, ki daje slutiti izredno obvladana intelektualca, ki je vse svoje življenje zaprl nekam globoko v svojo notranjost in ki prvine na dan le skozi oči. Zanimiv je tudi otroški portret, ki je tehnično dovršen, kar ni niti malo lahko, če vemo, kako »težavni« modeli so otroci. Pirnat jim je očitno kos.

Če strnemo vse vtise z razstave lahko rečemo, da zvezda tega umetnika šele vzhaja, da pa ni več delež od zenita. Vedeti moramo tudi, da je za dobro umetniško delo potreben talent in izobrazba. Več je enega in drugega, večjo umetnino lahko pričakujemo. Pirnat ima oboje, za povrh pa še vztrajnost, saj ustvarja v nemogočem »ateljju« oziroma kar v dnevi sobi. No, moramo si bo sčasoma ob razumevanju sosedov tudi ta problem zadovoljivo rešil. Upajmo, saj je urejen atelje eden od pogojev za uspešno ustvarjalno delo.

ANDREJ DVORŠAK

Pevci iz Sarajeva na Črnučah

V mesecu decembru bodo kulturne prireditve v okviru sodelovanja med prijateljskimi občinami. V dneh od 9. do 17. decembra se bodo občinstvu v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Beogradu predstavili člani ansambla komorne opere Hasanaginica iz Zagreba, pevci železničarskega pevskega zbora Vaso Miskin-Crni iz Sarajeva, harfistka Milica Barić iz Beograda in Oktet Črnuče iz Bežigrada.

V petek, 10. decembra ob 19.30, bo v Domu Španskih borcev na Zaloški cesti komorna opera Miroslava Miletića HASANAGINICA, po libretu istoimenske drame Milana Ogrizovića. Sodelujejo pevci Mirka Klarić, Mirjana Bohonec, Marjan Jurišič, Zlatko Foglar in Mladen Katanić, spremljala pa jih bo instrumentalna skupina. V viteški dvorani Križank bo koncertirala v petek, 10. decembra ob 19.30 gostja iz Beograda, znana srbska harfistka Milica Pavić. Prav tako v petek, 10. decembra ob 19.30 se bo poslušalcem predstavil železničarski pevski zbor Vaso Miskin – Crni iz Sarajeva v Kinodvorani na Črnučah, Titova 351.

Organizatorji iz vseh prijateljskih občin so se dogovorili, da bo na prireditvah, ki nosijo ime »kulturni dnevi prijateljskih občin«, vstop prost.

ZA ZIMSKE DNI

Knjige Prešernove družbe

Pri Prešernovi družbi so predstavili letošnjo zbirko petih knjig, ki bo, letos že devetindvajsetič, spet z zanimanjem sprejeta in prebrana v marsikaterem slovenskem domu. Poleg pestrosti so knjige privlačne tudi zaradi cene, saj stane broširana izdaja zbirke v prednaročilu 400 dinarjev, vezana v platno pa 700 dinarjev.

Poglejmo, kaj se skriva v letošnji zbirki.

PAVLA, kmetiška povest Polone Škrinjarije, na neposreden in vsakomur razumljiv način prikazuje podobo današnje kmetice, ki ji predstavlja delo na zemlji prvo življenjsko dolžnost in radost. Kmečkih povesti te pisateljice se bodo spomnili predvsem bralci Kmečkega glasa.

PO STOPINJAH ALEKSANDRA VELIKEGA nas bo popeljal Miran Ogrin. Od Carigrada do Indije je strnil pisatelj preteklost azijskih dežel, o katerih velikokrat slišimo in nam pravzaprav »z našimi očmi« približal tudi njihovo sedanost.

BITI ALI NE BITI – pred to hamletovsko vprašanje bo slej ko prej, če že ni, postavljeno človeštvo. Knjiga avtorice Mire Ružič opozarja na lahkomišelnost poseganje ljudi v naravo,

na potratno ravnanje z materialnimi dobrinami in na naše uničevanje okolja. Prepričljive ugotovitve raziskovalcev, ki jih je Ružičeva zbrala v tem poučnem delu, naj bi obudile zavest za večjo skrb za našo naravno dediščino.

IGMANCI – sneženi pejsaž, ljudje v partizanski koloni, navadni, vsakdanji ljudje, a vendar heroji, vse to ostaja nepozaben in pretresljiv dokument o legendarnem pohodu prve proletarske brigade v januarju 1942. leta. Izpod mojstrskega peresa Živojina Gavrilovića, ki je bil tudi sam udeleženec pohoda, je nastal roman, ki ga je lani Zvezni odbor NOV Jugoslavije nagradil s priznanjem »4. julij«.

MORTYMERJEVI, roman Alexandra Cordella, prikazuje življenje v rudarskih naseljih in tovarniških mestih »črnega« Walesa na zahodu Velike Britanije ob koncu preteklega stoletja. Gospodarske krize so neprestano burile revolucionarni duh delavcev, kljub bedi in težavam pa njihova radoživost in vedrost nista zamrla.

PREŠERNOV KOLEDAR 1983 je opremljen z barvitimi reprodukcijami Nikolaja Omerze. Vrsta člankov z druž-

benopolitičnega, narodnega in kulturnega dogajanja v preteklosti nas bo na več kot 200 straneh opozarjala na pomembnejše obletnice in mejnike v prihodnjem letu. Literarni, pesniški in prozni del pa bo poleg številnih podatkov, ki bodo vsak dan pri roki, bogatili naše obzorje.

Poleg redne zbirke nadaljuje Prešernova družba tudi zbirko svetovnih romanov »Ljudska knjiga«, ki je letos obogatena z naslednjimi deli: Alejo Carpentier: KRALJESTVO TEGA SVETA; Guy de Maupassant: YVETTE; Ignazio Silone: LISICA IN KAMELIJE; Ksaver Šandor Đalski: PRIHOD HRVATOV; Giovanni Arpino: MLADA NUNA; Lewis Patten: OKOST-JA BIZONOV.

Poverjeniki Prešernove družbe v naši občini so: Breznik Milena, O. Š. B. Kidrič; Grad Milan, Dol; Guštin Franja, Staničeva ul.; Ježovnik Milena, ZRMK; Kržič Anton, Peričeva ul.; Kržič Marija O. Š. Danile Kumar; Levčnik Slavka, Kmet. inštitut; Stojnič Mihaela, cestno podjetje; Choleva Anamarija, Commerce; Dekleva Iva, O. Š. Mirana Jarca.

V. Z.